DOMSTOLENS BESLUT (fjärde avdelningen)
den 25 mars 1998 *

I mål C-174/97 P,

Fédération française des sociétés d'assurances (FFSA), förening bildad enligt fransk rätt, Paris,

Union des sociétés étrangères d'assurances (USEA), förening bildad enligt fransk rätt, Paris,

Groupe des assurances mutuelles agricoles (Groupama), förening bildad enligt fransk rätt, Noisy-le-Grand (Frankrike),

Fédération nationale des syndicats d'agents généraux d'assurances (FNSAGA), förening bildad enligt fransk rätt, Paris,

Fédération française des courtiers d'assurances et de réassurances (FCA), förening bildad enligt fransk rätt, Paris,

Bureau international des producteurs d'assurances et de réassurances (BIPAR), förening bildad enligt fransk rätt, Paris,

företrädda av advokaterna Xavier de Roux och Dominique Voillemot, Paris, delgivningsadress: advokatbyrån Jacques Loesch, 11, rue Goethe, Luxemburg,

klagande,

* Rättegångsspråk: franska.

angående överklagande av dom meddelad den 27 februari 1997 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (tredje avdelningen i utökad sammansättning) i mål T-106/95, FFSA m. fl. mot kommissionen (REG 1997, s. II-229) i vilket det förs talan om upphävande dom,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren Gérard Rozet, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

med stöd av

Republiken Frankrike, företrädd av Kareen Rispal-Bellanger, sous-directeur, utrikesministeriets rättsavdelning, och Jean-Marc Belorgey, chargé de mission vid samma avdelning, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: Frankrikes ambassad, 8 B, boulevard Joseph II, Luxemburg,

och

La Poste, fransk offentligrättslig juridisk person, Boulogne-Billancourt (Frankrike), företrädd av advokaten Hervé Lehman, Paris, delgivningsadress: advokatbyrån Aloyse May, 31, Grand-rue, Luxemburg,

intervenienter,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden H. Ragnemalm samt domarna P. J. G. Kapteyn (referent) och J. L. Murray,

generaladvokat: A. Saggio,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Beslut

1 Fédération française des sociétés d'assurances (FFSA), Union des sociétés étrangères d'assurances (USEA), Groupe des assurances mutuelles agricoles (Groupama), Fédération nationale des syndicats d'agents généraux d'assurances (FNSAGA), Fédération française des courtiers d'assurances et de réassurances (FCA) och Bureau international des producteurs d'assurances et de réassurances (BIPAR) har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 5 maj 1997, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan för domstolen, överklagat dom av den 27 februari 1997 i mål T-106/95, FFSA m. fl. mot kommissionen (REG 1997, s. II-229, nedan kallad den överklagade domen), genom vilken förstainstansrätten ogillade deras talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 8 februari 1995, som delgavs sökandena genom skrivelse av den 21 februari samma år och som avsåg ett förfarande för tillämpning av artikel 93 i EG-fördraget (statligt stöd NN 135/92, franska postverkets [La Poste] konkurrensinriktade verksamheter), offentliggjort i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 7 oktober 1995 (EGT C 262, 1995, s. 11, nedan kallat det omtvistade beslutet).

2 Av den överklagade domen framgår att Bureau international des producteurs d'assurances et de réassurances (BIPAR), Fédération nationale des syndicats d'agents généraux d'assurances (FNSAGA) och Fédération française des courtiers d'assurances et de réassurances (FCA) den 12 december 1990 inkom med ett

klagomål till kommissionen angående det stöd som postverket, enligt deras uppfattning, hade beviljats genom lag nr 90-568 av den 2 juli 1990 om organisationen av den offentliga post- och telekommunikationsverksamheten, offentliggjord i *Republiken Frankrikes officiella tidning* (nedan kallad JORF) den 8 juli 1990 (nedan kallad 1990 års lag) (punkterna 4 och 7 i den överklagade domen).

3 Enligt artikel 1 i denna lag organiseras postverket från och med den 1 januari 1991 som en offentligrättslig juridisk person som är underställd den minister som ansvarar för post och telekommunikation.

4 Enligt artikel 2 i denna lag ingår i postverkets uppdrag att kunna erbjuda "tjänster i fråga om betalningsuppdrag och överföring av medel, placerings- och sparobjekt, förvaltning av arv, spar- och bostadslån och alla typer av försäkringar". Enligt artikel 7 är postverket "behörigt att utföra all verksamhet i Frankrike och utomlands som direkt eller indirekt har samband med föremålet för dess verksamhet. Det kan i detta syfte och enligt de villkor som föreskrivs i dess instruktioner upprätta dotterbolag, äga aktier i bolag och delta i sammanslutningar eller organisationer som har ett kompletterande eller sammanhängande föremål för sin verksamhet". I artikel 21 i lagen föreskrivs slutligen bland annat att "skatteunderlaget [i fråga om lokal beskattning] med avseende på postverket nedsätts med 85 procent på grund av dess skyldighet att ha kontor inom hela det nationella territoriet och delta i territoriets förvaltning" (punkt 5).

5 Genom skrivelse av den 26 december 1994 anmodade klagandena FFSA, Groupama och USEA, enligt artikel 175 i EG-fördraget, kommissionen att "slutgiltigt ta ställning till [deras] klagomål angående de två följande punkterna:

...

— de överträdelser av artikel 92 som pågår, nämligen de nedsättningar som postverket drar fördel av inom området för lokal skatt" (punkt 12).

6 Kommissionen upplyste, genom skrivelse av den 21 februari 1995, den franska regeringen om att den i det omtvistade beslutet hade beslutat att inte anse den skatteförmån som postverket med stöd av artikel 21 i 1990 års lag åtnjöt, och som år 1994 uppgick till 1,196 miljarder FF, utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i EG-fördraget (punkt 13).

7 I skrivelse av den 21 februari 1995 skickade kommissionen, för kännedom, en kopia av det omtvistade beslutet till klagandena FFSA, Groupama och USEA (punkt 15).

8 Klagandena väckte talan vid förstainstansrätten genom skrivelse som inkom till rättens kansli den 24 april 1995.

9 För en utförligare redogörelse för bakgrunden till tvisten hänvisas till punkt 1—24 i den överklagade domen.

Den överklagade domen

10 I den överklagade domen ogillade förstainstansrätten talan.

11 Den första och den andra grunden, om åsidosättande av rätten till försvar och om åsidosättande av skyldigheten att motivera det omtvistade beslutet, avvisades (punkterna 49 och 61 i den överklagade domen).

12 Genom den tredje grunden gjorde sökandena gällande att kommissionen hade gjort en oriktig bedömning genom att den hade använt en olämplig metod för att uppskatta de merkostnader som var förbundna med postverkets offentliga verksamhet.

13 I detta hänseende anförde förstainstansrätten följande:

"97. Det skall inledningsvis erinras om att sökandena inte har bestritt förekomsten av merkostnader som följer av de skyldigheter som åligger postverket inom dess offentliga verksamhet. De har i stället nöjt sig med att göra gällande att det är uppenbart att kommissionen har övervärderat dessa merkostnader genom att den använt felaktiga beräkningsmetoder.

98. För att pröva om de klagopunkter som har anförts inom ramen för den aktuella grunden har stöd, skall det erinras om att det framgår av bestämmelserna i artikel 90.3 och av systematiken i samtliga bestämmelser i den artikeln att den övervakningsbefogenhet som kommissionen har i förhållande till de medlemsstater som har gjort sig skyldiga till ett åsidosättande av bestämmelser i fördraget, i synnerhet de avseende konkurrens, med nödvändighet innebär att denna institution kommer att utnyttja ett utrymme för skönsmässig bedömning.

99. Detta utrymme för skönsmässig bedömning är desto större, i synnerhet vad gäller medlemsstaternas efterlevnad av konkurrensreglerna, när dels kommissionen enligt artikel 90.2 är ålagd att vid utövandet av sin befogenhet ta hänsyn till de krav som följer av de särskilda uppgifter som de berörda företagen har, dels medlemsstaternas myndigheter å sin sida i vissa fall kan förfoga över ett lika stort utrymme för skönsmässig bedömning för att reglera vissa områden, såsom i det aktuella fallet organisationen av den offentliga verksamheten inom postväsendet (förstainstansrättens dom av den 27 oktober 1994 i mål T-32/93, Ladbroke Racing mot kommissionen, REG 1994, s. II-1015, punkt 37).

100. När det, som i det aktuella fallet, gäller ett ärende som medför en bedömning av komplicerade ekonomiska omständigheter, är utrymmet för skönsmässig bedömning vid uppskattningen av den offentliga verksamhetens merkostnader desto större, eftersom detta utrymme för skönsmässig bedömning är jämförbart med den befogenhet som kommissionen har att företa en skönsmässig bedömning vid tillämpningen av artikel 92.3 i fördraget (domstolens domar av den 14 februari 1990 i mål C-301/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1990, s. I-307, punkt 49, och av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, Belgien mot kommissionen, REG 1990, s. I-959, punkt 56, och av den 21 mars 1991 i mål C-303/88, Italien mot kommissionen, REG 1991, s. I-1433, punkt 34).

101. Det framgår dessutom av rättspraxis att inom ramen för en talan om ogiltigförklaring ankommer det endast på gemenskapens domstolar att pröva om någon av de [... rättsstridighetsgrunder] som föreskrivs i artikel 173 i fördraget föreligger med avseende på det omtvistade beslutet, men domstolarna kan inte ersätta beslutsfattarens bedömning av omständigheterna med sin egen bedömning, i synnerhet på det ekonomiska planet (domstolens dom av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, Matra mot kommissionen, REG 1993, s. I-3203, punkt 23). Av detta följer att den prövning som förstainstansrätten skall göra i det föreliggande fallet av kommissionens bedömning måste begränsas till en kontroll av att omständigheterna är materiellt riktiga och att det inte skett en uppenbart oriktig bedömning.

102. I detta avseende framgår det av handlingarna i akten att kommissionen, för att beräkna postverkets merkostnader på grund av dess skyldigheter inom den offentliga verksamheten, har vidtagit en komplicerad ekonomisk analys på grundval av två undersökningar som utförts av såväl postverket självt som av externa konsulter."

14 Efter att ha redogjort för dessa undersökningar gjorde förstainstansrätten bedömningen

"106. ... att kommissionen, genom att stödja sig på en sådan analys av förhållandena, i erforderlig utsträckning i rättsligt avseende har fastställt förekomsten av merkostnader för postverket vilka uppgick till — åtminstone — 1,32 miljarder FF. Dessa merkostnader, som i första hand har uppstått till följd av att icke lönsamma postkontor har behållits i landsbygdsområden, sammanhänger med att tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, i den mening som avses i artikel 90.2 i fördraget, vilka

åligger postverket, fullgörs, nämligen skyldigheten att ha kontor inom hela det nationella territoriet och att delta i territoriets förvaltning. Genom att använda de beräkningsmetoder som det har redogjorts för ovan har kommissionen i själva verket jämfört de kostnader som de icke lönsamma kontoren belägna i landsbygdsområden ger upphov till med de franska postkontorens genomsnittliga kostnader.

107. Förstainstansrätten anser att de klagopunkter som sökandena har anfört vad gäller påstådda felaktigheter med avseende på de beräkningsmetoder som använts inte är av ett sådant slag att kommissionens bedömningar påverkas.

...

112. Det skall för övrigt konstateras att sökandena inte har inkommit med bevis om att det finns en alternativ och mer exakt metod för att beräkna merkostnaderna på grundval av de uppgifter som fanns tillgängliga vid den aktuella tidpunkten.

113. Eftersom sökandena har begränsat sig till att generellt ifrågasätta de bedömningar som kommissionen gjort, utan att inkomma med uppgifter som kan påverka giltigheten av dessa, skall det med tanke på det ovan anförda fastställas att sökandena inte har visat att kommissionen, vid beräkningen av den offentliga verksamhetens merkostnader, grundat sitt beslut på omständigheter som är materiellt oriktiga eller gått utöver sitt utrymme för skönsmässig bedömning på området.

114. Det har inte bestritts att den omtvistade skatteförmånen som postverket drog fördel av med stöd av artikel 21 i 1990 års lag, nämligen nedsättningen med 85 procent av underlaget för lokal skatt, år 1994 uppgick till 1,196 miljarder FF. Förstainstansrätten anser därför att det var på goda grunder som kommissionen ansåg att beloppet av den nämnda skatteförmånen inte överskred merkostnaderna

för den offentliga verksamheten, även om man grundar sig på den lägre beräkningen, det vill säga 1,32 miljarder FF (se ovan i punkt 106).

115. Vad beträffar begäran om att förstainstansrätten skall utse en sakkunnig, med tillämpning av artiklarna 66 och 70 i rättegångsreglerna, för att avgöra om den metod som kommissionen använde och de beräkningar som utgjorde stöd för beslutet var riktiga, skall det konstateras att sökandena inte har inkommit med uppgifter som gör att det kan antas att kommissionen skulle ha begått uppenbara bedömningsfel vid fastställandet av de ifrågavarande merkostnaderna. Under dessa omständigheter finns det inte skäl att förordna en sakkunnig, eftersom det är sökanden som har bevisbördan när han ifrågasätter en bedömning som kommissionen har utfört av ekonomiska omständigheter inom ramen för sitt utrymme för skönsmässig bedömning."

15 Genom den fjärde grunden gjorde sökandena gällande att kommissionen hade åsidosatt artiklarna 92 och 90.2 i fördraget. Denna grund bestod av två delgrunder. För det första var det inte möjligt att med stöd av artikel 90.2 undanta den omtvistade skatteförmånen från förbudet i artikel 92 och för det andra påstods att kommissionen hade underlåtit att bedöma hur konkurrensen påverkas av denna omtvistade skatteförmån (punkt 117).

16 Vad beträffar villkoret att stödet skulle användas inom den offentliga verksamheten och inte under några omständigheter fick gagna de konkurrensinriktade verksamheterna sammanfattade förstainstansrätten parternas argument enligt följande:

"134. ... har sökandena gjort gällande att kommissionen, då den antog beslutet, inte var i stånd att förvissa sig om att det inte förelåg en korssubventionering till förmån för postverkets konkurrensinriktade verksamheter. I detta hänseende har de gjort gällande att den jämförande metod som kommissionen använde, vilken

gick ut på att undersöka om beloppet av den skatteförmån som postverket åtnjöt överskred den offentliga verksamhetens merkostnader, var principiellt oriktig. Detta argument innehåller två grundläggande aspekter.

135. Dels har sökandena hävdat att i avsaknad av någon som helst analytisk redovisning inom postverket var det omöjligt att, såsom kommissionen gjorde, påstå att skatteförmånen i fråga endast kompenserade för den offentliga verksamhetens merkostnader. Den gynnade företaget 'posten', det vill säga dennas samtliga aktiviteter och således också aktiviteter som denna utförde inom försäkringssektorn, vilket strider mot konkurrensreglerna. I detta avseende har sökandena understrukit att samma postkontor och anställda har hand om såväl verksamheterna av allmänt intresse som de konkurrensinriktade verksamheterna. Dessutom följer det enligt sökandena av rättspraxis att ett stöd som ges till ett företag som postverket för att kompensera för den offentliga verksamhetens merkostnader, ger detta möjlighet att frigöra andra medel för att främja sina konkurrensinriktade verksamheter, eller åtminstone gynna utvecklingen av dessa aktiviteter till en lägre kostnad (domstolens ovan nämnda dom av den 21 mars 1991, Italien mot kommissionen, punkt 14).

136. Sökandena har, i fråga om samma aspekt, påstått att det omtvistade stödet inte helt och hållet är riktat till de tjänster som hör till den offentliga verksamheten, vilket gemenskapsrätten kräver, eftersom underlaget för nedsättningen med 85 procent — som postverkets skatteunderlag är föremål för enligt artikel 21 i 1990 års lag — inbegriper postverkets samtliga kostnader och hela omsättningen, inklusive den del som är resultatet av de konkurrensinriktade verksamheterna.

137. Dels har sökandena hävdat att de uppgifter som kommissionen har jämfört i själva verket var omöjliga att jämföra, eftersom bibehållandet av postkontor i landsbygdsområden inte berodde på lönsamhetshänsyn, utan på nödvändigheten av att bibehålla en 'grundläggande administration' i landsbygdsområden inom ramen för territoriets förvaltning. Enligt sökandena är följaktligen kostnaderna för den offentliga verksamheten enbart beroende av politiska beslut och är inte något annat än den kostnad som samhället är villigt att godta för denna."

17 Vad beträffar den fjärde grunden gjorde förstainstansrätten följande bedömning:

"163. Inom ramen för den föreliggande grunden ankommer det på förstainstansrätten att pröva de grunder som sökandena har framfört vad gäller, för det första, om kommissionens påstående att den omtvistade skatteförmånen som postverket beviljats, enligt artikel 90.2 i fördraget, inte utgör statligt stöd på det sätt som avses i artikel 92.1 i fördraget, i den mån förmånens belopp är lägre än den offentliga verksamhetens merkostnader, är välgrundat, för det andra, frågan om huruvida stödet var nödvändigt för att de särskilda uppgifter som postverket har anförtrotts skulle kunna fullgöras, och slutligen, för det tredje, frågan om huruvida kommissionen, genom att stödja sig på den omständigheten att beloppet av skatteförmånen var lägre än den offentliga verksamhetens merkostnader, i erforderlig utsträckning i rättsligt avseende har kunnat bedöma att det inte fanns anledning att dra slutsatsen att det rörde sig om en överföring av statliga medel till postverkets konkurrensinriktade verksamheter.

164. Artikel 92.1 i fördraget lyder enligt följande 'om inte annat föreskrivs i detta fördrag, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna'.

165. Det framgår av artikel 90 i fördraget att artikel 92 omfattar alla privata och offentliga företag, och all produktion i dessa företag, med förbehåll endast för artikel 90.2 (ovan nämnda dom [av den 22 mars 1977], Steinike & Weinlig [78/76, REG 1977, s. 595], punkt 18). Kommissionens behörighet att med stöd av artikel 93 i fördraget bedöma fördragsenligheten av stöd omfattar också de statliga stöd som beviljats till de företag som avses i artikel 90.2, i synnerhet till de företag som medlemsstaterna har anförtrott att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (ovan nämnda dom [av den 15 mars 1994], Banco Exterior de España [C-387/92, REG 1994, s. I-877], punkt 17). Det skall för övrigt erinras om att konkurrensreglerna är tillämpliga också på postverksamhet (domstolens dom av den 12 februari 1992 i mål C-48/90 och C-66/90, Nederländerna m. fl. mot kommissionen, REG 1992, s. I-565, och [av den 19 maj 1993 ... i mål] Corbeau [C-320/91, REG 1993, s. I-2533]).

166. Som det redan har erinrats om i punkt 114 ovan, har det inte bestritts att den skatteförmån som postverket beviljades uppgick till 1,196 miljarder FF under år 1994.

167. Denna skatteförmån utgör i princip ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1, eftersom det, trots att det inte innehåller en överföring av statliga medel, medför att postverket hamnar i en gynnsammare ekonomisk situation än andra skattebetalare, bland annat de företag som sökandena företräder (ovan nämnda dom, Banco Exterior de España, punkt 14).

168. Av en fast rättspraxis framgår det nämligen att begreppet stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget omfattar de förmåner som statliga myndigheter beviljar i olika former och som underlättar det ekonomiska ansvar som normalt belastar ett företags budget (domstolens domar av den 26 september 1996 i mål C-241/94, Frankrike mot kommissionen, ännu inte publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 34, av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m. fl., REG 1996, s. I-3547, punkt 58, och i det ovan nämnda målet Banco Exterior de España, punkt 13).

169. I den mån stödet är av ett slag som gör att handeln mellan medlemsstaterna kan påverkas och konkurrensen snedvridas är det, om inte undantag föreskrivs i fördraget, oförenligt med den gemensamma marknaden (ovan nämnda dom i målet Banco Exterior de España, punkt 15).

170. När det gäller stöd som har utgivits till förmån för ett företag som har anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (se punkt 66—72 ovan), föreskrivs ett sådant undantag i artikel 90.2 i fördraget.

171. Lydelsen av artikel 90.2 i fördraget är nämligen följande: 'företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som har karaktären av fiskala monopol skall vara underkastade reglerna i detta fördrag, särskilt konkurrensreglerna, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs'.

172. Av denna lydelse följer, i synnerhet av orden 'i den mån *tillämpningen* av dessa regler [i det föreliggande fallet artikel 92 i fördraget] inte ... hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs', att i de fall då artikel 90.2 kan åberopas, kan en statlig åtgärd som faller under artikel 92.1 ändå anses förenlig med den gemensamma marknaden (ovan nämnda dom i målet Banco Exterior de España, punkterna 14 och 15, och i samma avseende generaladvokaten Lenz förslag till avgörande i samma mål, REG 1994, s. I-879, punkt 66). Trots att det fortfarande handlar om statligt stöd på det sätt som avses i den sistnämnda bestämmelsen, kan verkan av konkurrensreglerna emellertid begränsas i detta fall (domstolens dom av den 11 april 1989 i mål 66/86, Ahmed Saeed Flugreisen m. fl., REG 1989, s. 803, punkt 56), så att ett förbud, som följer av artikel 92 jämförd med artikel 93.2 och 93.3, att verkställa ett nytt stöd kan förklaras icke tillämpligt.

173. Eftersom artikel 90.2 i fördraget ger uttryck för en undantagsregel skall den tolkas restriktivt. För att det undantag från tillämpningen av fördragets regler som föreskrivs i denna bestämmelse skall gälla, räcker det inte enbart med att myndigheterna har tilldelat företaget i fråga uppgiften att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, utan det krävs också att tillämpningen av fördragets regler, i det föreliggande fallet artikel 92, hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats detta företag fullgörs och att gemenskapens intresse inte påverkas (domstolens dom i mål 179/90, Merci convenzionali porto di Genova, REG 1991, s. I-5889, punkt 26).

174. För att pröva frågan om huruvida gemenskapsrätten hindrar att en medlemsstat beviljar statligt stöd för att kompensera för de merkostnader som ett företag har som har anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse på det sätt som avses i artikel 90.2 i fördraget — merkostnader som följer av att

företaget fullgör de särskilda uppgifter som det tilldelats — skall det erinras om den rättspraxis som rör tillämpningen av artiklarna 85 och 86 jämförda med artikel 90.2 i fördraget.

175. I detta avseende erinrar förstainstansrätten om att domstolen i sin dom av den 27 april 1994 i målet C-393/92, Almelo m. fl. (REG 1994, s. I-1477, punkt 46) bekräftade att begränsningar av konkurrensen i förhållande till andra ekonomiska aktörer kan vara tillåtet med stöd av artikel 90.2, i den mån dessa begränsningar visar sig vara nödvändiga för att det företag som har tilldelats ett uppdrag av allmänt intresse skall kunna fullgöra det. Domstolen har i detta avseende bland annat fastslagit att 'hänsyn måste tas till den ekonomiska situation som företaget befinner sig i, bland annat de kostnader det har och de föreskrifter det måste följa, särskilt inom miljöområdet' (punkt 49). Domstolen drog härav slutsatsen att i det föreliggande fallet kunde en tillämpning av en exklusiv inköpsklausul undantas från förbuden i artiklarna 85 och 86, i den mån den konkurrensbegränsning som denna klausul medförde var nödvändig för att företaget i fråga skulle kunna ombesörja sin särskilda uppgift.

176. På samma sätt ansåg domstolen i sin ovan nämnda dom i målet Corbeau, att beviljandet av en ensamrätt att hämta, transportera och distribuera post till förmån för det belgiska postväsendet, vilken kunde medföra vissa konkurrensbegränsningar, kunde rättfärdigas i den mån dessa begränsningar var nödvändiga för att säkerställa att den särskilda uppgift som detta företag hade anförtrotts [... fullgjordes].

177. I det sistnämnda målet undersökte domstolen om begränsningen av konkurrens var nödvändig för att innehavaren av ensamrätten skulle kunna få acceptabla ekonomiska villkor. I detta syfte bedömde den att det var nödvändigt att 'utgå från premissen att skyldigheten ... att säkerställa verksamheten under balanserade ekonomiska förhållanden förutsätter att en utjämning sker mellan de lönsamma verksamhetsområdena och de mindre lönsamma verksamhetsområdena' (punkt 17).

Enligt domstolen är detta endast möjligt om man godtar att konkurrensen från enskilda företag inom de ekonomiskt lönsamma områdena kan begränsas (punkterna 17 och 18).

178. Förstainstansrätten anser att denna rättspraxis angående tillämpningen av artiklarna 85 och 86 i tillämpliga delar är överförbar till området som rör statligt stöd, på så sätt att utgivandet av ett stöd, enligt artikel 90.2 i fördraget, kan undgå förbudet i artikel 92 i nämnda fördrag under förutsättning att stödet i fråga endast är avsett att kompensera för de merkostnader som följer av att den särskilda uppgift fullgörs som åligger det företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och att beviljandet av stödet visar sig vara nödvändigt för att nämnda företag skall kunna säkerställa sina offentliga skyldigheter under balanserade ekonomiska förhållanden (ovan nämnda dom i målet Corbeau, punkt 17—19). Bedömningen av om stödet är nödvändigt innebär en uppskattning av samtliga ekonomiska förhållanden under vilka företaget i fråga utför de tjänster som hör till det förbehållna området, utan att eventuella fördelar som det kan erhålla med avseende på de områden som är öppna för konkurrens beaktas.

179. I detta avseende framgår det av handlingarna i akten samt av vad som har anförts inför förstainstansrätten, att postverket inte hade varit mer eller mindre i ekonomisk balans, sett i genomsnitt av de tre år som följde efter antagandet av 1990 års lag, förrän efter skatt, det vill säga med beaktande av den omtvistade skattelättnaden.

180. Under dessa omständigheter, och trots att resultaten från dessa räkenskapsår omfattar samtliga av postverkets verksamheter, eftersom det saknas en analytisk redovisning som gör det möjligt att skilja dess olika verksamhetsområden åt, anser förstainstansrätten att kommissionen, utan att överskrida gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning, kunde anse att den omtvistade skatteförmånen i det aktuella fallet inte gick utöver vad som var nödvändigt för att säkerställa att de uppgifter av allmänt intresse som postverket har anförtrotts fullgörs, nämligen skyldigheten att ha postkontor i landsbygdsområden, eftersom merkostnaderna som följer av detta kan antas vara lika stora som de motsvarande förlusterna

för postverket. Det förhållandet att ett statligt stöd som är lägre än de nämnda merkostnaderna har beviljats skulle därför, i det aktuella fallet, inte kunna medföra att artikel 90.2 i fördraget inte är tillämplig och följaktligen att artikel 92 i nämnda fördrag har åsidosatts.

181. Förstainstansrätten konstaterar för övrigt att sökandena på denna punkt inte har framfört några omständigheter som skulle kunna stödja deras påstående att det omtvistade stödet inte var nödvändigt för att de skyldigheter som åligger postverket inom den offentliga verksamheten skulle kunna fullgöras. Klagopunkten avseende nödvändigheten av det omtvistade stödet vinner därför inte bifall.

182. På detta stadium av resonemanget skall sökandenas klagopunkter avseende olämpligheten av den metod som kommissionen använde prövas. Enligt sökandena är det, med tanke på att det saknas en analytisk redovisning inom postverket, omöjligt att påstå att den omtvistade skatteförmånen inte, i strid med gemenskapsrätten, gynnar postverkets konkurrensinriktade verksamheter.

183. Det ankommer således på förstainstansrätten att pröva om den metod för jämförelse, som innebär en uppskattning av det statliga stödets storlek (det vill säga 1,196 miljarder FF) i förhållande till storleken av postverkets merkostnader (det vill säga 1,32 miljarder FF — enligt den lägre beräkningen, se punkterna 105 och 106 ovan), är lämplig för att i erforderlig utsträckning i rättsligt avseende förvissa sig om att beviljandet av det nämnda stödet inte medförde en korssubventionering till förmån för postverkets konkurrensinriktade verksamheter. Som kommissionen på goda grunder har påpekat i det omtvistade beslutet, krävs det enligt gemenskapsrätten att det statliga stödet inte gynnar det offentliga företagets konkurrensinriktade verksamheter.

184. I detta avseende konstaterar förstainstansrätten att det framgår av handlingarna i akten att postverket, då det omtvistade beslutet fattades, inte förde skilda konton i sin interna bokföring för de tjänster som hörde till det förbehållna

området, å ena sidan, och de som hörde till det icke förbehållna området, å andra sidan. Detta är för övrigt anledningen till att den offentliga verksamhetens merkostnader beräknades utifrån samtliga postala tjänster i det omtvistade beslutet (se punkt 105 ovan).

185. Det är obestridligt att för det fall postverket hade upprättat en sådan analytisk redovisning vid den aktuella tidpunkten, skulle kommissionen, på ett säkrare underlag, ha kunnat förvissa sig om att det inte förelåg någon korssubventionering.

186. Förstainstansrätten konstaterar, för det första, att gemenskapslagstiftaren hittills inte har antagit bestämmelser i vilka det föreskrivs att det skall upprättas ett analytiskt redovisningssystem för de företag som har anförtrotts uppgifter av allmänt intresse samtidigt som de bedriver konkurrensinriktad verksamhet.

187. För det andra innebär en konkret tillämpning av konkurrensreglerna i ett sådant fall som det aktuella med nödvändighet att komplicerade ekonomiska och rättsliga bedömningar görs, vilka bör utföras i ett gemenskapssammanhang (se exempelvis domstolens ovan nämnda dom av den 21 mars 1991, Italien mot kommissionen, punkt 34). Följaktligen skall kommissionen tillerkännas ett visst utrymme för skönsmässig bedömning då den beslutar om vilken metod som är lämpligast att använda för att förvissa sig om att det inte föreligger en korssubventionering till förmån för de konkurrensinriktade verksamheterna.

188. Trots att det är riktigt att beviljandet av ett statligt stöd till ett företag kan ge detta en möjlighet att frigöra andra medel för att gynna andra verksamheter (ovan nämnda dom av den 21 mars 1991, Italien mot kommissionen), anser förstainstansrätten att, när det handlar om ett stöd som har utgivits till förmån för ett företag som åsyftas i artikel 90.2 i fördraget, är möjligheten till korssubventionering utesluten i den mån beloppet av stödet i fråga är lägre än de merkostnader som följer av att den särskilda uppgiften fullgörs, i den mening som avses i bestämmelsen.

189. Dessutom skall det erinras om att det i punkt 178 ovan fastställdes att gemenskapsrätten inte hindrar att en medlemsstat beviljar ett statligt stöd till ett företag som har anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse för att kompensera detta för de merkostnader som följer av den särskilda uppgift som tilldelats det, under förutsättning att stödet visar sig vara nödvändigt för att nämnda företag skall kunna säkerställa sina offentliga skyldigheter under balanserade ekonomiska förhållanden. Följaktligen anser förstainstansrätten, för att inte artikel 90.2 i fördraget skall berövas all ändamålsenlig verkan, att det måste godtas att den metod för jämförelse som kommissionen använde i det aktuella fallet var lämplig för att i erforderlig utsträckning i rättsligt avseende säkerställa att beviljandet av stödet inte medförde en korssubventionering i strid med gemenskapsrätten.

190. I detta avseende skall det understrykas att sökandena inte har försökt att visa att det finns en alternativ metod som är lämpligare för att, med hänsyn till både de uppgifter som fanns tillgängliga vid den aktuella tidpunkten och rättsläget inom gemenskapen, kontrollera att den skatteförmån som postverket hade beviljats inte gynnade de konkurrensinriktade verksamheterna. De har heller inte framfört några faktorer som skulle kunna visa att kommissionen skulle ha överskridit sitt utrymme för skönsmässig bedömning på området.

191. Vad beträffar sökandenas klagopunkt avseende den omtvistade nedsättningen av skatteunderlaget, skall det fastställas att den saknar relevans, eftersom sökandena inte har bestritt det belopp som denna skatteförmån skulle motsvara.

192. Vad avser sökandenas argument att kostnaden för den offentliga verksamheten inte är något annat än den kostnad som samhället önskar avsätta för detta och att det för övrigt hade varit bättre om 1982 års lag hade tillämpats, är det tillräckligt att påpeka att, då det inte finns några gemenskapsrättsliga föreskrifter på området har kommissionen, såsom det konstaterats ovan, jämfört med punkt 108, inte behörighet att uttala sig om vare sig organisationen och omfattningen av de offentliga uppdrag som åligger ett offentligt företag eller lämpligheten av de politiska val som de behöriga nationella myndigheterna gör i detta avseende, på villkor att de

verksamheter som utförs i den konkurrensutsatta sektorn inte drar fördel av det beviljade stödet i fråga och att det utgivna stödet inte överskrider vad som är nödvändigt för att säkerställa att den särskilda uppgift som det berörda företaget har tilldelats fullgörs.

193. Förstainstansrätten anser för övrigt, i motsats till vad sökandena gör gällande, att man inte av kommissionens anmodan till den franska regeringen, att för framtiden förbättra organisationen av postverkets bokföring, skulle kunna dra slutsatsen att kommissionen har medgivit att det förelåg en korssubventionering då den antog det omtvistade beslutet. Även om organisationen av postverkets bokföring kan förbättras i framtiden, så att fördelningen av olika kostnader framgår tydligare, var det under alla omständigheter på goda grunder, såsom det redan fastställts i punkt 183—189 ovan, som kommissionen, på grundval av de uppgifter som fanns tillgängliga vid den aktuella tidpunkten, ansåg att beviljandet av den omtvistade skatteförmånen inte innebar någon risk för korssubventionering."

Överklagandet

18 Klagandena har i sitt överklagande yrkat att domstolen skall upphäva den överklagade domen, ogiltigförklara det omtvistade beslutet och förklara att de omtvistade bestämmelserna i 1990 års lag i enlighet med artikel 92.1 i fördraget är oförenliga med den gemensamma marknaden.

19 Till stöd för sitt överklagande har klagandena åberopat en enda grund, som består av tre delgrunder.

Domstolens bedömning

20 Om det är uppenbart att överklagandet inte kan tas upp till prövning, eller om överklagandet är uppenbart ogrundat, kan domstolen, enligt artikel 119 i domstolens rättegångsregler, vid varje tidpunkt, avvisa eller ogilla överklagandet genom motiverat beslut.

21 Det skall, före undersökningen av den grund som klagandena har anfört, erinras om att enligt domstolens fasta rättspraxis kan ett överklagande, enligt artikel 168 a i EG-fördraget och artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen, endast avse en prövning av om en rättsregel har överträtts och inte någon form av bedömning av de faktiska omständigheterna (se bland andra dom av den 1 oktober 1991 i mål C-283/90 P, Vidrányi mot kommissionen (REG 1991, s. I-4339), punkt 12, och beslut av den 17 december 1996 i mål C-19/95 P, San Marco mot kommissionen (REG 1996, s. I-4435), punkterna 39 och 40.

Den första delgrunden

22 Genom den första delgrunden har klagandena klandrat förstainstansrätten för att inte ha fastställt att vare sig kommissionen, La Poste eller den franska regeringen hade framlagt bevisning om att det belopp om 1,196 miljarder FF som beviljades som stöd för år 1994 endast gagnade postverkets tjänster av allmänt intresse.

23 Klagandena har i detta hänseende gjort gällande att det var fel av förstainstansrätten att anse att det ifrågavarande stödet inte skulle medföra korssubventionering till förmån för postverkets konkurrensinriktade verksamheter. Detta stöd, som utgörs av en nedsättning med 85 procent av fastighetsskatten och den kommunala företagsskatten som beräknas utifrån den totala omsättningen, skulle innebära att postverket beviljades en minskning av sin skattebörda såväl för sina verksamheter av allmänt intresse som för sina konkurrensinriktade verksamheter. Klagandena menar att eftersom det inte fanns någon som helst analytisk redovisning som skulle ha gjort det möjligt att skilja mellan postverkets olika sektorer, borde förstainstansrätten inte ha ansett att kommissionens beslut var giltigt.

24 Det skall erinras om att ett överklagande som är begränsat till att upprepa eller att ordagrant återge de grunder och argument som har framförts inför förstainstansrätten, inbegripet dem som är baserade på omständigheter som förstainstansrätten uttryckligen har förkastat, enligt en fast rättspraxis inte uppfyller kraven på motivering enligt artikel 51 i EG-stadgan för domstolen samt artikel 112.1 c i domstolens rättegångsregler. Ett sådant överklagande utgör i själva verket helt enkelt en begäran om omprövning av den talan som har väckts vid förstainstansrätten, vilket enligt artikel 49 i EG-stadgan för domstolen ligger utanför domstolens behörighet (se bland andra beslut av den 12 december 1996 i mål C-49/96 P, Progoulis mot kommissionen, REG 1996, s. I-6803, punkt 25, och av den 16 september 1997 i mål C-59/96 P, Koelman mot kommissionen, REG 1997, s. I-4809, punkt 52).

25 I föreliggande fall kan konstateras att sökandena, såsom framgår av punkt 134—136 i den överklagade domen, har begränsat sig till att upprepa de argument som de hade framfört inför förstainstansrätten utan att försöka visa att förstainstansrätten i sina bedömningar har gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning. Det är således uppenbart att talan inte kan prövas på den första delgrunden.

Den andra delgrunden

26 Genom den andra delgrunden har klagandena klandrat förstainstansrätten för att ha bortsett från den tolkning av artikel 90.2 i fördraget som domstolen gjorde i domen i det ovannämnda målet Corbeau, genom att från denna bestämmelses tillämpning utesluta postverkets konkurrensinriktade verksamhetsområden och genom att anse att stödet skulle göra det möjligt för företaget att säkerställa sina offentliga skyldigheter under balanserade och rent av lönsamma förhållanden.

27 Klagandena har i detta hänseende gjort gällande att principfrågan i förevarande mål inte är om de merkostnader som följer av postverkets skyldighet att ha kontor i landsbygdsområden helt eller delvis skulle kompenseras eller inte genom ett stöd. Avgörande skulle i stället vara att man förvissar sig om att stödet inte medför subventioner till förmån för konventionella verksamheter och att stödet därigenom inte är konkurrensbegränsande.

28 Denna delgrund består av tre delar.

29 För det första har klaganden klandrat förstainstansrätten för att, i punkterna 176 och 177 i den överklagade domen, inte ha tagit hänsyn till den skillnad som föreligger mellan den situation som avgjordes i domen i målet Corbeau och situationen i förevarande mål och som består i att klagandena inte vid något tillfälle har möjlighet att verka på den marknad som förbehålls postverket.

30 Det är i detta hänseende tillräckligt att notera att förstainstansrätten, i punkterna 176 och 177 i den överklagade domen, lyfte fram de omständigheter i domen i målet Corbeau som var relevanta i det aktuella målet — utan att i detta avseende ha kritiserats av klagandena. Det var således i samband med en erinran av domstolens rättspraxis om tillämpning av artiklarna 85 och 86 i förening med artikel 90.2 i fördraget som förstainstansrätten sammanfattade den del av nämnda dom i vilken domstolen undersökte om konkurrensbegränsningen var nödvändig för att säkerställa att den särskilda uppgift fullgörs som det berörda företaget hade anförtrotts.

31 Det måste anses att förstainstansrätten hade fog för sin bedömning, i punkt 174 i den överklagade domen, att en sådan erinran var nödvändig för att kunna pröva huruvida gemenskapsrätten hindrade att en medlemsstat beviljar statligt stöd för att kompensera de merkostnader som ett företag har som har anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse på det sätt som avses i artikel 90.2 i fördraget — merkostnader som följer av att företaget fullgör de särskilda uppgifter som det har tilldelats.

32 Klagandena har för det andra klandrat förstainstansrätten för att inte ha tagit hänsyn till punkt 19 i domen i målet Corbeau, av vilken det framgår att artikel 90.2 i fördraget inte skall tillämpas "i den mån det rör sig om särskilda tjänster som kan skiljas från en tjänst av allmänt intresse och som tillgodoser ekonomiska aktörers särskilda behov samt kräver vissa ytterligare prestationer som det traditionella postväsendet inte erbjuder". Enligt deras uppfattning utgör nämligen de finansiella tjänster och de försäkringar som postverket tillhandahåller särskilda tjänster som uppfyller de kriterier som uppställs i domen i målet Corbeau. Det skulle följaktligen inte finnas anledning att undanta dem från tillämpningen av artikel 92.1 i fördraget.

33 Det skall i detta hänseende erinras om att förstainstansrätten, i punkt 178 i den överklagade domen, ansåg att utgivandet av statligt stöd, enligt artikel 90.2 i fördraget, kan undgå förbudet i artikel 92 i nämnda fördrag, om stödet endast är avsett att kompensera de merkostnader som följer av att den särskilda uppgift fullgörs som åligger det företag som har anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och om beviljandet av stödet visar sig vara nödvändigt för att nämnda företag skall kunna säkerställa sina offentliga skyldigheter under balanserade ekonomiska förhållanden (domen i målet Corbeau, ovannämnd, punkt 17—19). I punkt 188 i den överklagade domen drog förstainstansrätten slutsatsen att, när det handlar om ett stöd som har utgivits till förmån för ett företag som åsyftas i artikel 90.2 i fördraget, möjligheten till korssubventionering är utesluten i den mån stödbeloppet i fråga är lägre än de merkostnader som följer av att den särskilda uppgiften fullgörs, i den mening som avses i bestämmelsen.

34 Eftersom förstainstansrätten uppställde villkoret att skatteförmånen inte får vara högre än merkostnaderna för den offentliga verksamheten, kan det inte anses att den har bortsett från kraven i artikel 90.2 i fördraget såsom de följer av domen i målet Corbeau.

35 För det tredje anser klagandena att punkt 178 i den överklagade domen i huvudsak är felaktig, inte bara såvitt avser ersättningen, vars begränsningar de skall ha visat särskilt genom att grunda sig på domen i målet Corbeau, utan även till den del förstainstansrätten däri uttalar att stödet skall göra det möjligt för företaget att säkerställa sina offentliga skyldigheter under balanserade ekonomiska förhållanden. Enligt klagandena är det inte skattelättnaden som skulle göra det möjligt för postverket att utföra sina offentliga uppdrag under balanserade och rent av lönsamma förhållanden utan de vinster som otillbörligt uppkommer i den affärsinriktade verksamhet som kommer i åtnjutande av denna skattelättnad.

36 I den mån detta argument avser bedömningen av merkostnaderna för den offentliga verksamhet som postverket har att fullgöra, för att avgöra om de kunde kompenseras genom beviljandet av stödet i fråga, hänför det sig till de faktiska omständigheterna i målet såsom de har fastställts av förstainstansrätten.

37 I punkt 114 i den överklagade domen konstaterade förstainstansrätten således att det inte hade bestritts att den omtvistade skatteförmånen som postverket åtnjöt enligt artikel 21 i 1990 års lag, nämligen nedsättningen med 85 procent av underlaget för lokal skatt, år 1994 uppgick till 1,196 miljarder FF. I samma punkt ansåg förstainstansrätten därför att det var på goda grunder som kommissionen hade ansett att den nämnda skatteförmånen till beloppet inte överskred merkostnaderna för den offentliga verksamheten, även om man grundade sig på den lägre beräkningen, det vill säga 1,32 miljarder FF.

38 I den mån samma argument är ett påstående om att förstainstansrätten felaktigt har ansett att stödet inte skulle medföra en korssubventionering till förmån för postverkets konkurrensinriktade verksamheter, skulle det dessutom sammanfalla med den första delgrunden.

39 Det är således uppenbart att det argumentet inte kan prövas i sak.

40 Av detta följer att den andra delgrunden delvis är obefogad och delvis inte kan tas upp till prövning i sak.

Den tredje delgrunden

41 Genom den tredje delgrunden har svarandena bestritt att det finns fog för att minska de sammanlagda merkostnaderna med 34,7 procent, vilket motsvarade den andel av omsättningen som postverket uppnådde inom ramen för sina konkurrensinriktade verksamheter under år 1993, inklusive de verksamheter som hör till försäkringssektorn, vilket förstainstansrätten hänför sig till i punkt 110 i den överklagade domen. Klagandena menar att detta är en ren fantasisiffra.

42 I detta hänseende har klagandena, utan att framföra andra argument än dem som ogillades i punkterna 112 och 113 i den överklagade domen, endast bestritt giltigheten av gjorda konstateranden av faktiska omständigheter. Av de handlingar som har ingetts till förstainstansrätten framgår emellertid inte att de skulle vara materiellt oriktiga.

43 Det är således uppenbart att talan inte kan prövas på denna grund.

Yrkandet om förklaring att 1990 års lag är oförenlig [med den gemensamma marknaden]

44 Klagandena har yrkat att domstolen skall förklara att de omtvistade bestämmelserna i 1990 års lag i enlighet med artikel 92.1 i fördraget är oförenliga med den gemensamma marknaden.

45 Det är i detta hänseende tillräckligt att konstatera att detta yrkande inte har framställts i första instans.

46 Enligt artikel 113.2 i domstolens rättegångsregler får överklagandet inte avse annan sak än den som har varit föremål för talan vid förstainstansrätten.

47 Det är således uppenbart att detta yrkande inte kan prövas.

48 Av vad som har anförts ovan följer att överklagandet skall lämnas utan bifall, eftersom det delvis är uppenbart ogrundat och delvis uppenbart inte kan tas upp till prövning i sak.

Rättegångskostnader

49 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom klagandena har tappat målet, skall de förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder fattar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

följande beslut:

1) Överklagandet lämnas utan bifall.

2) Svarandena skall ersätta rättegångskostnaderna.

Luxemburg den 25 mars 1998

R. Grass

Justitiesekreterare

H. Ragnemalm

Ordförande på fjärde avdelningen